

„Skvosty české literatury v knihkupectvích nejsou“

Lidé chtějí u knih jen relaxovat, ne přemýšlet. Autorům záleží víc na prodeji, než aby se četly. Tyto problémy vadí spisovateli Marku Hnilovi.

Klaidie Břeňová
redaktorka MF DNES

Šedmadvacetiletý spisovatel a fotograf Marek Hnila z Olomouce vydal v dubnu svoji nejnovější knihu Mezi tebou a mnou. V elektronické verzi je přístupná všem zdarma. Publikace vyšla nekomerční cestou v rámci projektu na podporu české beletrie.

Co je cílem projektu na podporu české beletrie?

Každý člověk by měl mít přístup ke kvalitním knihám a beletrii nejen kvůli vzdělávání. Umělecká literatura a umění všeobecně by podle mě mělo nutit člověka přemýšlet, aby se mohl dotknout citu, o kterém často ani neví, že ho má. Problém s přístupem k literatuře dobře ilustruje situace, kdy jsme se společně s Městskou knihovnou v Praze ptali na středních a vysokých školách, za jakou knihu dostal Jaroslav Seifert Nobelovu cenu. Studenti nevěděli. Není to jejich chyba. Skvosty české literatury, jako je například kniha Všecky krásy světa, je těžké najít v knihkupectvích, antikvariátech a bohužel i v knihovnách. Na základě těchto skutečností mě napadlo, že digitální verze takových vzácných děl by měly být přístupné každému, kdykoli a kdekoli. Spřízněnou myšlenkou se od roku 2015 ubírá i projekt Městské knihovny v Praze, kde vznikl a postupně se rozrůstá online katalog nově vydaných digitálních publikací.

Severští autoři pišící detektivky vydávají tři knihy ročně. To nemůže být kvalitní.

Které tam najdeme?

Dnes obsahuje zahraniční autory, jako je Dostojevskij, Fitzgerald, ale

i ty české, Borovského nebo Máchu. Součástí jsou i mé knihy. Všechny tituly jsou dostupné zdarma a bez přihlášení pro všechny, což je úžasné. Problém je, že na mnohá díla, zejména a paradoxně kvůli jejich hodnotě, se vztahují právní normy, a tak digitální verze mohou být veřejně přístupné až za několik let. Zatím je přístup k těmto dílům pouze klasickou cestou fyzické výpůjčky. Ve 21. století a stáť s nejhustší sítí knihoven bychom mohli pokukovat po literární osvětě. Zatím mi veškerá překážka připadá jako zbytečná byrokracie. Vždyť Seifert psal literaturu proto, aby ji lidé četli.

Jak jste se k projektu dostal vy?

Slyšel jsem o něm, když začínal. Moc se mi líbilo, že vydávali díla některých světových autorů elektronicky a zdarma je zpřístupnili čtenářům. Říkal jsem si, že to jsou lidé, kteří chápou literaturu jako já a že se na ni dívají také nekomerčně. Po domluvě jsem redakci knihovny poslal svůj výtvor a té se to líbilo dokonce tak moc, že mi její celý vydala v elektronické podobě. Vzniklo mezi námi srdečné přátelství a knihovna se rozhodla, že takto budeme spolupracovat se všemi mými knížkami. Jejich vydání jsem měl možnost převzít pro tištěnou verzi. Tu jsem publikoval ve svém nakladatelství i pro klasickou distribuci. Byla to úžasná zkušenost.

Je podle vás komerční přístup k umělecké literatuře špatný?

Dnes se mnoho autorů přizpůsobuje tomu, co čtenáři chtějí. A lidé chtějí u knížek relaxovat, nechť přemýšlet. Každé nakladatelství má svého nakladatelského redaktora, jehož práce je, že řekne, jestli se dílo dá, nebo nedá vydat a k jakým změnám musí dojít, aby se publikovat dalo. Úmyslně i neúmyslně tak může jít o úpravu autorova záměru. Redaktor to chce prodat. I větší autorů jde vědomě také o zisk a paradoxně si přejí, aby se jejich dílo spíše prodávalo, než četlo. Proto jen málo novodobých děl přináší něco nového. Podle mě by měl mít spisovatel naprostou svobodu a tu nesmí ovlivnit komerce, představuje a podmínky nakladatelství. Zतो-tožňují se s tvrzením filozofa Jeana-Paula Sartra, který si nešel

Nekompromisní Spisovatel by měl mít naprostou svobodu, kterou nesmí ovlivnit komerce a tlaky nakladatelství, upozorňuje olomoucký autor Marek Hnila. Přednedávem vydal svou čtvrtou knihu Mezi tebou a mnou. Foto: Zdeněk Zuzaňák, MAFRA

pro Nobelovu cenu za literaturu. Tvrdil, že spisovatel se nikdy nesmí stát institucí. Já bych přes své nakladatelství mohl vydávat spoustu dalších knížek, úmyslně pro vyšší zisk, ale dělat to nechci, protože by to nemělo kvality. Proto budu mít vždy další práci a nebude mě žít jenom psaní knih a nakladatelství.

Takže podle vás jsou komerčně vydané knihy nekvalitní?

Například severští autoři pišící detektivky vydávají tři knihy ročně. To nemůže být kvalitní. Možná to dělají podle nějakého vzorce a tím pádem takový objem práce zvláda-

jí. Ale tyto knihy nezůstávají umělecky zapsané v paměti čtenářů. Mně trvá napsat knížku třeba rok, protože ji napíšu, přečtu a přepíšu. Je to dlouhý proces. Mezi tebou a mnou jsem třeba psal čtyři roky.

Setkal jste se i s dalšími autory, kteří přemýšlejí jako vy?

Ne. Tenhle pohled na literaturu byl vidět především v době socialismu u zakázaných autorů a také za první republiky. Tehdy vznikaly skvosty. Proto si snad rozumím jen s knižkama a s pedagogickými pracovníky na vysokých školách, kteří problém s kvalitou současné

literatury vidí. Je to komplexní problém, který nejde jen tak vyřešit. Proto je cílem projektu na podporu české beletrie také otevřít debatu a osvětu na toto téma.

A co ostatní knihovny v republice, nechť se do projektu zapojit a vytvořit si vlastní digitální knihovnu?

Chtěli jsme hlavně odkazovat na jediné místo, a to online katalog v pražské městské knihovně, ke které mají přístup všichni. Další knihovny s ní také spolupracují. S Městskou knihovnou v Praze jsme obeslali knihovny v zemi a ko-

Profil

Marek Hnila

- Narodil se 31. května 1995 ve Šternberku.
- Vystudoval informační technologii v Bruntále.
- Je spisovatel, fotograf, performer a také šéfredaktor Šternberských listů.
- Celkem vydal čtyři knihy: *Bratříček*, *Mezi dobrem a zlem*, *Správná věc* a *Mezi tebou a mnou*.
- V roce 2017 založil nakladatelství *Bratříček*.

munikujeme i se Slovenskou republikou. Vytvořili jsme plakát s QR kódem, na němž byla moje právě vydaná kniha předávkem tohoto projektu. Myšlenka byla, že si to knihovny vylepí ve svých budovách anebo si to dají na sociální síť. Čtenář si na svém zařízení naskenuje kód a hned mu to otevře moji knížku. Je to hrozně jednoduché. Čtenář může hned číst.

O čem je vaše nejnovější kniha Mezi tebou a mnou?

Je to moje opus magnum (*vrcholné nebo hlavní dílo autora, poznámka redakce*). Je to o klukovi, který chodí na vysokou školu. Neví, co se žívtom. Přivydělává si jako obchodní zástupce pro společnost, která prodává elektřinu a plyn. Její praktiky jsou velice špatné a neetické. Je mladý, potřebuje peníze a společnost ho tímto směrem manipuluje. Po čase ale cítí, že to tak nechce, tak se začíná zajímat o své niterné potřeby a přestává být povrchní. Věří, že jen extrémními způsoby se může dozvědět, co chce od života. Dá výpověď v práci a skončí s vysokou školou a začne pracovat na soudním lékařství jako fotograf.

Jaký má kniha zatím úspěch?

Vycházela s elektronickou verzí současně letos v dubnu. Za duben se prodalo všech tisíc knížek a už v květnu jsme museli udělat dotisk.

Co vás přivedlo k psaní?

Vlastně ani nevím. Odpověď bude v mých knížkách. Možná mi to nějaký čtenář řekne. Ale impulzem založit nakladatelství bylo, že v 18 letech jsem napsal povídku a jedna dívka, která se tenkrát ze žárlivosti podívala do mého počítače, ji tam našla. Byl to *Bratříček*. Moje úplně první knížka. Ona si to přečetla, přiznala se, že mi vlezla do počítače, a řekla mi, že bych to měl vydat. Samotného by mě to asi nenapadlo.

Jaké jsou vaše plány do budoucna, píšete nějakou další knihu?

Aktuálně pracuji na příkladu *Mezi tebou a mnou* do angličtiny ve spolupráci s Univerzitou Palackého. Také píšu svoji první divadelní hru. Je na motivy obrazu Zahrada pozemských rozkoší od holandského malíře Hieronyma Bosche. Moje hra je o dvou lidech, kteří zůstali v Olomouci po soudném dnu jako poslední lidé na planetě. Nevědí, proč zrovna oni zůstali, a hledají, v čem je jejich smysl života. Ona jako zpěvačka nemá komu zpívat a on jako fotograf nemá pro koho dělat výstavy. Mají přijít na to, že musejí žít pro sebe. Mám to tak z poloviny napsané. Chtěli bych na tom spolupracovat s olomouckým Divadlem Tramtarie.

Tip na víkend

Milovníky piva lákají na Zubrfest

Přerovský pivovar Zubr připravil na zítřek tradiční pivní festival Zubrfest. Areál se otevírá pro návštěvníky v jednu hodinu odpoledne. Na dvou pódiích se tam od půl druhé postupně představí jedenáct kapel. Mezi nimi nebudou chybět například legendární Yo Yo Band, bývalý zlatý slavík Peter Nagy se skupinou Indigo nebo známá kapela Vypsaná FIx. Od stejného termínu začínají rovněž oblíbené exkurze do pivovaru. Bližší informace zájemci najdou na webové stránce www.zubrfest.cz. (rš)

Tip na víkend

Oakfest nabídne nejrůznější žánry

Festival Oakfest hostí dnes a zítra Výletišťe v Dubu nad Moravou. Vystoupí 25 interpretů. Na své si přijdou vyznavači řady žánrů - od rocku přes underground, hard core, punk, elektro až po jazz. Zahraje například rocková kapela Kurtizány z 25. avenue, Smádný mnich nebo italská kapela New Candys vyznávající psychedelie. Přípraveno je také doprovodné čtení poezie, ohňová show, trial nebo žonglování. V pátek začíná program v 17 hodin, v sobotu už od 9.00. Bližší informace na www.oakfest.cz. (rš)

Tip na víkend

Hanácké Benátky rozezpívá Klus

Tradiční festival Hanácké Benátky hostí zítra Litovel, která se honosí stejnou přezdívkou. Festival se bude konat na náměstí Přemysla Otakara od 12 hodin. Na pódiu se vystřídají písničkářská legenda Tomáš Klus, kapely Argema, Ready Kirken a Hudba Praha, zazpívá Petra Jandová. Už od deseti hodin ráno připravili organizátoři také program pro děti, který proběhne v parku Míru. Bližší informace najdou zájemci o tuto akci na webových stránkách www.hanackebenatky.eu. (rš)

Tip na víkend

Helšťtýn ukáže Ocelová torza

Hrad Helšťtýn hostí od neděle výstavu Ocelová torza, která představuje tvorbu vynikajícího uměleckého kováře a sochaře z kovu Poldi Habermanna. Jihlavský umělec patří k absolutní špičce mezi českými umělci pracujícími s tímto materiálem a uznávají ho i zahraniční tvůrci a experti. Výstava se nachází v prostoru helšťtýnského H-studia na třetím nádvoří a trvá do 7. srpna. Expozice je možné navštívit v rámci vstupu do hradu. Bližší informace jsou dostupné na www.helstyn.cz. (rš)

Jeseníky

Na Červenohorské sedlo dopraví kola

Olomouckou a Moravskoslezskou část Jeseníků letos propojí přímé dopravní spojení. Turisté se cyklobusem bez přestupů dostanou z Ostravy a dalších míst Moravskoslezského kraje až na Červenohorské sedlo. Cyklobus bude sloužit nejen cyklistům, ale i pěším. Přímé spojení vznikne propojením linek Ostrava - Malá Morávka a Malá Morávka - Kouty. Cyklobus, který přepraví až 25 kol, vyjede poprvé už tuto neděli a turisty bude vozit vždy o víkendech a svátcích, a to až do 11. září. (ČTK)

Olomoucký kraj

Dřevorubci opět méně káceli

Těžba dřeva v kraji loni meziročně klesla o 18 procent na 1,748 milionu metrů krychlových z 2,120 milionu v roce 2020. Jde o pokles třetí rok v řadě, naopak v předchozích několika letech kvůli odstraňování stromů napadených kůrovcem i likvidaci rozsáhlých polomů výrazně rostla až na rekordních 3,369 milionu metrů krychlových v roce 2018. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu. Většinu dřeva vytěženého v regionu i loni tvořila nahodilá těžba hlavně z polomů a dřevin napadených škůdci. (ČTK)